

IONEL CÂNDEA – REPERE BIOGRAFICE

„Uneori, destinul unui om este legat de o instituție, iar în evoluția acesteia se imprimă pecetea acelu om”: era o constatare pe care o făceam despre colegul Ionel Cânda, acum mai bine de zece ani, iar ea și-a dovedit, în continuare, valabilitatea. Afirmație care are o solidă fundamentare întrucât se bazează pe o profundă cunoaștere a omului și a instituției: din 1970 am fost colegi de facultate, iar din 1975 suntem împreună la Muzeul Brăilei.

Născut la 25 februarie 1949, la Măcin, anticul *Arrubium*, student al Facultății de Istorie din București (1968–1972), doctor în științe istorice al Universității „Al. I. Cuza” Iași (1996), director al Muzeului Brăilei (din 1989), profesor și conducător de doctorate la Facultatea de Istorie și Filozofie a Universității „Dunărea de Jos” din Galați; acestea ar fi principalele repere ale biografiei și carierei lui Ionel Cânda. S-a remarcat pe multiple planuri, dintre care doresc să evidențiez pe cele de cercetător, director, profesor și fondator. Deși a abordat diverse aspecte ale arheologiei și istoriei medievale, preocupările sale cardinale, dar și realizările, se leagă, totuși, de două situri importante: Mănăstirea Măxineni și orașul Brăila, pe care a avut norocul să le vadă împlinite din punct de vedere științific și cultural. Cercetările de la Mănăstirea Măxineni, desfășurate între 1976–1991, și, apoi, reluate din 2008, s-au finalizat atât printr-o monografie, apărută în 1996, cât și prin contribuția importantă la restaurarea monumentului, acum aproape finalizată. De asemenea, cercetările din vatra medievală a orașului Brăila, începute în 1986, s-au încheiat printr-o altă monografie, apărută în 1995, care a primit Premiul „Dimitrie Onciul” al Academiei Române. În același timp, datele noi, obținute prin săpături și o cunoaștere profundă a documentelor, i-au permis puncte noi, valoroase, despre evoluția acestui important oraș de la Dunăre în epocile medievală și modernă. Alte monumente importante unde a efectuat cercetări arheologice sunt Cetatea Turnu, jud. Teleorman (2006–2009), și Cetatea Albă – Bel’gorod Dnestrovski (1997–1998), pe malul Nistrului, acum în Ucraina.

Ca director al Muzeului Brăilei a contribuit, esențial, la propășirea și afirmarea instituției, devenită un important centru științific și cultural, cu realizări notabile, nu numai în țară, dar și în străinătate. A realizat rostul important al instituționalizării unor manifestări culturale zonale, așa cum este Ziua municipiului Brăila – 20 ianuarie (din 1993), al retipăririi și continuării unor reviste regionale de cultură („Analele Brăilei”), al fondării Editurii „Istros” a Muzeului Brăilei, unde s-au tipărit deja peste 200 de titluri, unele din ele primind premiile Academiei Române. Toate acestea dovedesc implicarea, cu abnegație și pasiune, în viața cetății Brăilei, care l-a recompensat, printre altele, cu titlul de Cetățean de onoare (2002).

S-a implicat și în învățământul superior, urcând, rând pe rând, treptele afirmării, până la rangul de profesor universitar și conducător de doctorate, la Facultatea de istorie și filozofie a Universității „Dunărea de Jos” din Galați.

Activitatea de valorificare științifică s-a materializat prin numeroase comunicări, la manifestări din țară sau străinătate, prin publicarea a 6 volume (două în colaborare) și 96 de studii și articole, prin editarea sau îngrijirea pentru tipar a 22 de lucrări valoroase. Toate acestea evidențiază abilități deosebite în cercetare și un efort îndelungat, dar cu rezultate notabile. Și-a manifestat mereu recunoștința – o calitate tot mai rară astăzi – pentru cei care i-au fost dascăli ori i-au îndrumat primii pași în arheologie, între care amintim pe Gheorghe T. Ionescu, Nicolae Harțuche, Florian Anastasiu și Petre Diaconu.

Competența și rezultatele deosebite obținute i-au fost recunoscute atât prin cooptarea sau coordonarea unor comisii de specialitate, cât și prin atribuirea unor premii ori distincții. Dintre acestea amintim Premiul „Dimitrie Onciul” al Academiei Române (1997) și Ordinul „Meritul Cultural”, în grad de ofițer, acordat de Președintele României (2004); este, apoi, membru în Comisia pentru Istoria Orașelor (din 1992), membru (din 2000) și Președinte (2005–2009) al Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor, membru al Comisiei Naționale a României pentru UNESCO (din 2008).

VALERIU SÎRBU